

David vlucht

Thema: Koningen
1 Samuël 19

VOORAF

Vorige keer ging de vertelling over de David en Goliath uit 1 Sam. 17. Voor deze zondag staat 1 Sam. 19 op het rooster. Het is goed om vooraf kort in te gaan op het hoofdstuk wat er tussen ligt: 1 Sam. 18.

Terwijl Jonathan, de zoon van Saul, aan David zijn vriendschap betuigt, komt er bij Saul zelf steeds meer haat. Er wordt een boze geest over Saul vaardig (vers 10). Een boze geest die hem aanzet tot boze plannen. In vers 10 staat dat hij 'profeteerde'. Dat moeten we niet zo opvatten dat Saul een profeet van God werd. 'Profeteren' betekent hier 'hij raasde'. Tot tweemaal toe wordt de boosheid zo hevig, dat Saul David wil doden. Dat lukt niet. Nu gaat Saul inzien dat de Heere David bewaart! Hij ziet dat de Heere met David is (vers 12).

In het tweede gedeelte van 1 Sam. 18 zien we dat de belofte van Saul, die hij gedaan had rond de strijd tegen Goliath, wordt ingelost. Degene die Goliath overwinnen zou, werd de schoonzoon van de koning.

Saul gaat nu David beledigen door zijn oudste dochter aan een ander (Adriël) te geven. Wanneer Saul daarna hoort dat Michal, zijn dochter, David liefheeft, ziet hij een opnieuw mogelijkheid om David te doden. David zelf echter weet niet of hij wel de schoonzoon van de koning kan worden. Hij is arm en kan geen bruidsschat betalen. In het Oosten was en is het gebruikelijk dat de aanstaande schoonzoon en zijn familie geld of geschenken geeft om een vrouw uit een andere familie te trouwen. Saul wil echter geen bruidsschat. Hij heeft

een ander voorstel: om Michal tot vrouw te krijgen moet David honderd Filistijnen doden. Saul hoopt dat dit niet zal lukken, maar dat David zelf gedood zal worden. De boze opzet van Saul lukt niet. David wordt door de Heere bewaard. David verslaat geen honderd, maar tweehonderd Filistijnen. Als beloning krijgt David nu Michal, de dochter van Saul, tot vrouw.

a. David opnieuw in gevaar (1 Sam. 19: 1-11)

UITLEG VAN DE TEKST

Het blijft geen geheim meer dat Saul een geweldige hekel heeft aan David. Hij spreekt er met anderen over (vers 1). Ook Jonathan wordt op de hoogte gebracht van de plannen van zijn vader. Opnieuw blijkt Jonathans liefde voor David. Hij waarschuwt David voor de boze plannen (vers 3) en tegelijk probeert hij zijn vader tot andere gedachten te brengen. Hij herinnert Saul aan Davids overwinning op Goliath (vers 5) en aan de blijdschap die er toen was. Waarom zou Saul nu onschuldig bloed vergieten? David heeft toch niets kwaads gedaan (vers 5)? Saul belooft nu dat David niet gedood zal worden. Hij zweert zelfs! Maar hij meent het niet. Zo ver is Saul nu al van God afgeweken dat hij zelfs de Naam van God misbruikt (zie Heidelbergse Catechismus, zondag 36 over het derde gebod). Dat Saul het helemaal niet meent, komt spoedig uit. Hij probeert David te doden wanneer deze op zijn harp speelt. Weer wordt David bewaard. De hand des Heeren beschermt hem. Saul zendt zijn soldaten achter David aan om hem gevangen te nemen. Zij omsingelen het huis van David en Michal en zij

zullen hem de volgende morgen doden. Maar Michal kiest de kant van David en laat hem ontsnappen.

TER OVERWEGING

Wat brengt jaloersheid allemaal niet teweeg?! Heel veel mensen kunnen anderen niet verdragen, omdat die het beter hebben dan zij. Zijn wij ook jaloers op anderen? Dan zullen we hen misschien niet letterlijk doden, maar dan kunnen we anderen wel dood-kijken of doodzwijgen. Er is echter ook een positieve jaloersheid! Die is er wanneer we heilig jaloers (begerig) worden op datgene wat er van David staat: 'en de Heere was met hem' (1 Sam. 18: 14b). Daar mogen we jaloers op zijn en anderen jaloers op maken.

Niet is er veranderlijker dan een mens! De ene dag is hij boos, de andere dag is hij vriendelijk. Zo is het bij Saul. Arglistig is het mensenhart! We kunnen daarom op mensen niet vertrouwen. In Psalm 146 zingen we: 'Vest op prinsen geen betrouwen, Waar gij nimmer heil bij vindt; Zoudt g' uw hoop op mensen bouwen?' De Enige Die we echt vertrouwen kunnen is de Heere. De Heere is gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid. Hij zegt vandaag geen 'ja' en morgen 'nee'. God is de Waarachtige! Hij is de Getrouwe. Daarom blijft Hij David bewaren in tijden van nood.

Ontroerend is de pleitrede van Jonathan. Het zou menselijk gezien veel begrijpelijker zijn geweest als Jonathan zijn vader had gestimuleerd in zijn moordplannen. Het ging toch ook om zijn positie. Maar wie de Heere vreest, leert van zichzelf afzien.

b. David vlucht (1 Sam. 19: 12-24)

UITLEG VAN DE TEKST

Michal bedenkt een list om David te helpen vluchten. Hun huis stond waarschijnlijk op de muur in Gibeon Benjamin, waar ook Saul woonde. Michal laat David door een venster neer om te vluchten. Om de soldaten van haar vader op te houden in hun achtervolging legt zij een beeld (waarschijnlijk een terafim) in Davids bed. Het geitenhaar kan geïdentificeerd hebben als insectenscherm of het moet de suggestie gewekt hebben als een haardos.

Wanneer voor de eerste keer de soldaten van Saul komen zegt Michal dat David ziek is. Dan gaan de

soldaten weg. Maar Saul vertrouwt het niet. Hij geeft nu bevel om David te 'beziën' (vers 15). Ze moeten nu nauwkeurig kijken hoe het met David is. En al is David nog zo ziek, hij moet naar de koning gebracht worden. Desnoods met bed en al. Dan blijkt dat Saul door zijn eigen dochter bedrogen is. Michal verontschuldigt zich bij haar boze vader met een noodleugen. David zou haar bedreigd hebben.

David is ondertussen gevlucht naar Samuël (vers 18). Samen met Samuël vlucht David naar Najoth. Dat was een plaats waar een groep profeten woonde. In deze plaats wordt David weer wonderlijk beschermd. Telkens wanneer de soldaten van Saul komen, gebeurt er iets wonderlijks. Tot driemaal toe worden de soldaten in vervoering gebracht (profeteren). Ze vergeten hun opdracht en weten bijna niet meer wat ze doen. Terwijl Saul beseft dat het de Geest van God is, Die hier werkt, trekt hij zich er niets van aan. Uiteindelijk gaat Saul zelf (vers 22-23). Maar ook hij wordt in vervoering gebracht door de Geest van God. In vers 24 lezen we dat hij zich ontdoet van zijn opperkleed en een volle dag en nacht in vervoering is bij Samuël. God is machtig om deze koning klein te krijgen.

TER OVERWEGING

In de eerste plaats zien we hier dat de bedrieger wordt bedrogen. Wie een kuil graaft voor een ander...! In de tweede plaats is hier een treffende vergelijking tussen David en de meerdere David. David krijgt geen rust. Hij moet nu steeds weer vluchten. Was het zo ook niet met de Heere Jezus? Hij sprak: 'De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels hebben nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets, waar Hij het hoofd op neer kan leggen.' Wie Hem volgt, zal steeds merken dat er gevaren komen. Mensen kunnen het ons moeilijk maken. De duivel zal alles op alles zetten om ons ten onder te brengen. Maar de Heere bewaart de Zijnen. 'Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw van des Almachtigen.'

GELOOFSLEER

Met de kinderen kan naar aanleiding van deze geschiedenis worden doorgesproken over:

- Gods zorg en bewaring.
- Gods waarachtigheid en het feit dat de Heere van ons oprechtheid en waarachtigheid vraagt. God heeft lust tot waarheid in het binnenste (Psalm 51).